

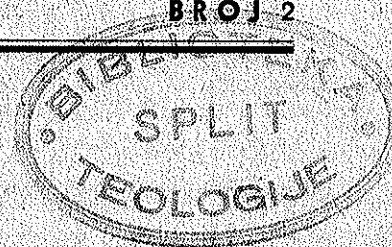
SLUŽBA BOŽJA

LITURGIJSKO-PASTORALNI LIST

GODINA IV

MAKARSKA 1964.

BROJ 2

TEORIJOM U PRAKSU!

Hvala Velikom Svećeniku za treći liturgijsko-pastoralni tečaj u Zagrebu. Onolikim brojem prisutnih biskupa i svećenika ponosili bi se i najveći katolički narodi. A još više dobrom voljom učesnika, može se reći, uprav oduševljenjem za liturgijsku obnovu. Podloga je dakle dobra, vrlo dobra.

Ipak, ne varajmo se. Duh Sveti je progovorio preko Sabora najprije nama svećenicima o najvažnijem predmetu: o Božjem djelu. Ali Božji glas nije dosta čuti, nego ga treba pohraniti u srce, razmatrati i provesti. Uredba će o svetom bogoslužju donijeti malo koristi, ako ne bude onih koji će je, kako je naglasio preuzv. Zaninović, znati, moći i htjeti provadati. U Zagrebu je svaki svećenik mogao zapaliti svoju svjetiljku na vatri Duha Svetoga, donošenoj nam iz vječnog grada. Taj će plamičak malo koga prosvijetliti i ogrijati, dapače, i sam će se brzo ugasiti, ako svatko od sebe ne bude dolijevao ulja.

ILO je učinio velike žrtve da tekst i prijevod Uredbe svećenici dobiju u ruke barem za sam tečaj. Kompetentni su im predavači iznijeli njezin sadržaj i duh, te upozorili na glavne misli, namjere i sredstva koja ona ističe i pruža. Sve to tvori duh Uredbe i prije njenog primjenjivanja moramo taj upiti. Tko misli da je to već postigao prisustvom na tečaju ili površnim čitanjem Uredbe, brzo će se uvjeriti da nije tako. Uredbu treba često uzeti u ruke, studirati je i meditirati. Vrlo će koristiti, ako se to bude činilo na manjim sastancima zajedno. Osobito je važno, kako naređuje Motu proprio pape Pavla VI od 25. I 1964., da se Uredba počne proučavati u bogoslovijama i novicijatima. Teško će se sve starije svećenstvo posve preodgojiti duhom suvremene liturgijske obnove, ali Bog i Crkva očekuje to barem od mlađeg naraštaja.

Uvijek je, a pogotovo danas, svijet vrlo pažljiv na novosti i promjene. To se pokazalo i prigodom donošenja Uredbe o sv. bogoslužju, kao uopće i sa svime što je u vezi sa Saborom. Vjer-

nici koji se zadovolje samim novinskim vijestima o Uredbi imat će od nje koristi dan dva. Isto vrijedi i za duhovna lica. Senzacija u Uredbi nema i ne može biti. Kad bi tko u njoj ipak pro našao koju, brzo će mu postati dosadnom. A neka nikoga ne smeta tvrda kora Uredbe. Treba je pregristi, da se dođe do tečnoga ploda. Svećenici su i odgojitelji to dužni učiniti najprije za se, da mogu onda i drugima pomoći. Tek tako će se pomalo teorijom prijeći na praksu. I najbolja bi se praksa bez misaone podloge brzo pretvorila u puki formalizam, bez duha i bez života. Upijmo stoga svi ova najvažnija načela Uredbe:

1. Liturgija je vrhunac i izvor sve naše svećeničke djelatnosti. Biti ponti-feks, liturg, to je naš *raison d'être*.

2. Ne smijemo liturgiju stavljati uz druge nužne pobožne vježbe (npr. razmatranje, ispit savjesti) i pastirske djelatnosti (propovijedanje, katekizaciju, duhovne vježbe itd.), nego sve te treba liturgijom prožeti. Tko bi se tome opirao, za nj je Uredba uzalud donešena.

3. Liturgijska će se obnova provesti u mojoj župi, samostanu i biskupiji koliko ja sam budem nastojao liturgijski živjeti. Kristovo se otajstveno tijelo obnavlja po pojedinim stanicama.

4. Sveta misa, osobito ona s pukom i za puk, mora biti glavni posao svakog dana i naročito svake nedjelje. Ne bi bilo previše sve druge satove posvetiti tom najvažnijem poslu.

5. Svećenik sam da svima koji žele i trebaju posredujem Kristov sakramentalni život. To su bili svi svećenici, a svećenik po liturgijskoj Uredbi sakramente još više povezuje s Kristovim otajstvom i dijeli ih što može više zajedničarski.

6. Mjesto da čekam što će se u časoslovu još promijeniti i skratiti, moram da steknem što obilatije liturgijsko i biblijsko znanje. To je tražio Pijo XII i Ivan XXII, to traži Pavao VI i Uredba izričito. Onda će samo po sebi doći da ću pojedine časove moliti kada i kako treba.

7. Crkvena godina nije skup svetačkih blagdana nego u prvom redu obnavljanja Kristova otajstva. Vesela je vijest to otajstvo donijelo i ono je puno uskrsne radosti, uvijek, a osobito sada o Uskrsu i kod svega što je u vezi s Isusovim i našim uskrsnućem, a ništa ne bi smjelo biti od toga izuzeto.

8. Koliko bogoslužje ljubim toliko ću nastojati u njemu pjevati, sam i sa svojim narodom, u glazbenom duhu mog naroda, ali liturgijskom pjesmom i crkvenim napjevom.

9. Meni povjerena crkva ne smije biti trajna izložba kiča, pa makar se on nekima sviđao. Stvoritelju svega lijepoga treba dati samo ono što je zaista lijepo.

10. *Uz slavu Božju i naše posvećenje Uredba ništa toliko ne ističe koliko svjesno i djelatno učešće vjernika kod bogoslužnih čina. »Nema nikakve nade da će se to dogoditi, ako se prije sami pastiri duša posve ne prožmu duhom i snagom liturgije« (čl. 14).*

UREDNIŠTVO

HRVATSKI LITURGIJSKI JEZIK

Nacionalni, općekulturni i crkveni razvitak gornjih hrvatskih krajeva znatno se razlikovao od razvitka onih krajeva što su ih Hrvati naselili uz Jadransku obalu. Koliko se danas može reći, kršćanstvo je kod Hrvata u 9. st. bilo već posvuda učvršćeno. Bogoslužje se vršilo na narodnom jeziku. U Dalmaciji je doskora došlo do otvorenog sukoba između starosjedilačke romanske hierarhije s latinskim liturgijskim jezikom i hrvatskog biskupa i klera s liturgijom na »barbarskom« slavenskom jeziku. U Bosni je do te borbe došlo tek 300 godina kasnije, kad je onamo poslan prvi stranac, »latin«, da zamijeni domaćeg biskupa koji nije znao latinski. Tada je u Bosni uvedena latinska liturgija mjesto dotadašnje na narodnom jeziku. Ne znamo tačno kako je bilo u gornjoj Hrvatskoj do osnutka zagrebačke biskupije oko 1094. Možemo samo sa stanovitim opravdanjem pretpostaviti da je i ovdje bilo nekako slično kao u Bosni. Ipak, na ovom području nije došlo do većih crkvenih sukoba koji bi ostavili neki veći trag u povijesti. Latinizacija liturgije uspjela je ovdje bez naročitih trzavica za koje bismo znali. To isto vrijedi i za područje đakovačke biskupije koja je nastala bijegom bosanskog biskupa iz Bosne u Đakovo. Na čitavom području Hrvatske, Slavonije i Bosne ustalilo se latinsko bogoslužje. Vjernicima se u Zagrebu, od prvog početka, evanđelje čita i tumači na narodnom jeziku. Za vrijeme latinske mise vjernici pjevaju hrvatski prepjev misnog Ordinarija i različite neliturgijske pobožne popijevke.

Sasvim su se drugačije prilike razvile uz Jadran: posvuda, osim u nekim gradovima, misa se služi staroslavenskim jezikom. Vjernici pjevaju svoj dio mise jezikom kojim govore. Kao što se jezik liturgijskih knjigâ od staroslavenskoga razvio u crkvenoslavenski i hrvatskoslavenski, tako i vjernici sudjeluju kod celebracije pjevajući svoj dio mise hrvatskim jezikom. Taj je proces kroz više od tisuću godina prošao nekoliko faza. Dokumen-